

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์
ข้อมูล ณ วันที่...๑๖...เดือน...มิถุนายน...พ.ศ. ๒๕๖๔

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ - สกุล นายอำนาจ บุญนะ
๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ เลขที่ ๓๒/๖ หมู่ที่ ๒ ตำบลห้วยแก้วเหนือ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์
โทรศัพท์ ๐๘๑-๘๘๘๕๖๕๑ Facebook - Line ๐๘๑-๘๘๘๕๖๕๑
เกิด พ.ศ. ๒๕๑๒ ปัจจุบันอายุ ๕๖ ปี
๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง
๕. ระดับการศึกษา ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
สถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
คณะ/สาขาวิชา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์/การพัฒนาชุมชนและสังคม
๖. อาชีพปัจจุบัน
☐ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว
☒ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร
ระบุ...อยู่ซ่อมแซมเครื่องจักรทางการเกษตรฯ และอื่น ๆ
๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๕๐,๐๐๐ บาท/ปี
๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๕
สถานที่ตั้ง : เลขที่ ๓๒/๖ หมู่ที่ ๒ ตำบลห้วยแก้วเหนือ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์
พิกัด : Latitude : ๑๕.๘๗๑๘๕๘ Longitude : ๑๐๐.๔๗๕๒๙๔
Zone ๔๗ X: ๖๕๗๙๕๙ Y: ๑๗๕๕๓๑๗

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก ข้าว
๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๑ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย
แนวทางการพัฒนา : การลดต้นทุนการผลิตข้าวด้วยการทำนาหยอด, การผลิตปุ๋ยหมัก, ปุ๋ยน้ำเพิ่มผลผลิต
และสารกำจัดแมลงศัตรูพืชใช้เอง พร้อมกับเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เพื่อให้ได้คุณภาพที่ดียิ่งขึ้น
เทคโนโลยีเด่นของศูนย์เครือข่าย : การลดต้นทุนการทำนาหยอด
การนำไปใช้ประโยชน์ : การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว
๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๔ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย
ฐานการเรียนรู้ที่ ๑ : เศรษฐกิจพอเพียง
ฐานการเรียนรู้ที่ ๒ : การปลูกผักปลอดสารพิษ
ฐานการเรียนรู้ที่ ๓ : การเลี้ยงปลา และการเลี้ยงกบ
ฐานการเรียนรู้ที่ ๔ : การทำปุ๋ยหมัก

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน.....๔.....หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน.....๑.....หลักสูตร ประกอบด้วย

การลดต้นทุน การเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพผลผลิต การจัดทำบัญชีต้นทุนการผลิต

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน.....๑.....หลักสูตร ประกอบด้วย

เศรษฐกิจพอเพียง

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน.....๑.....หลักสูตร ประกอบด้วย

การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าการวางระบบน้ำหยด การสร้างเครือข่ายการตลาด

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

การปลูกพืชแบบผสมผสาน

วัตถุประสงค์

๑. เป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดแก่เกษตรกร รวมทั้งการให้บริการทางการเกษตร และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่ อำเภอหนองบัว

๒. เป็นต้นแบบกิจกรรมภูมิปัญญาในการดำเนินกิจกรรมเพื่อเป็นรายได้เสริมภายใน ศพก.

๓. เพื่อเป็นศูนย์กลางในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ในการแก้ปัญหาและการพัฒนาเกษตรกรในพื้นที่

เนื้อหา

เกษตรกรในพื้นที่ตำบลห้วยถั่วเหนือ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนาเพราะพื้นที่มีความเหมาะสม โดยจะดำเนินการผลิตเพื่อจำหน่ายเป็นข้าวเปลือกออกสู่ท้องตลาดเป็นส่วนใหญ่และมีบางส่วนเก็บไว้สำหรับบริโภคเองในครัวเรือนและเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้เพาะปลูกในปีถัดไปตามลำดับ ส่วนการปลูกผักในพื้นที่ตำบลห้วยถั่วเหนือจะมีการปลูกเพียงเล็กน้อย เพื่อไว้บริโภคเองภายในครัวเรือน หากเหลือก็จะนำไปจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้ที่ผ่านมาเกษตรกรจะประสบปัญหาดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีการใช้ปัจจัยการผลิตในปริมาณที่สูงขึ้น เกิดโรคและแมลงระบาด แหล่งน้ำมีไม่เพียงพอส่งผลให้ได้รับผลผลิตที่ไม่เต็มที่และต้นทุนในการผลิตสูง

แนวทางการพัฒนา : การลดต้นทุนการผลิตข้าวด้วยการทำนาหยอด, การผลิตปุ๋ยหมัก, ปุ๋ยน้ำเพิ่มผลผลิต และสารกำจัดแมลงศัตรูพืชใช้เอง พร้อมกับเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เพื่อให้ได้คุณภาพที่ดียิ่งขึ้น

เทคโนโลยีเด่นของศูนย์เครือข่าย : การวางระบบน้ำหยด การลดต้นทุนการทำนาหยอด

การนำไปใช้ประโยชน์ : ใช้กับพืชผักภายในศูนย์ฯ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

หลักสูตรการเรียนรู้ : เศรษฐกิจพอเพียง, การปลูกพืชแบบผสมผสาน, การเลี้ยงปลา, การเลี้ยงกบในกระชัง และการทำปุ๋ยหมัก

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้

ฐานการเรียนรู้ที่ ๑ : เศรษฐกิจพอเพียง

ฐานการเรียนรู้ที่ ๒ : การปลูกผักปลอดสารพิษ

ฐานการเรียนรู้ที่ ๓ : การเลี้ยงปลา และการเลี้ยงกบ

ฐานการเรียนรู้ที่ ๔ : การทำปุ๋ยหมัก

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

ร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของภาคี และเครือข่ายในงานส่งเสริมการเกษตร จะช่วยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ เสริมสร้างพลังของภาคีและเครือข่ายให้มีความเข้มแข็ง มีประสิทธิภาพ พัฒนาสู่การบริหารจัดการและพึ่งตนเองได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน พร้อมทั้งช่วยหนุนเสริมการขับเคลื่อนงาน การพัฒนาต่อยอด และการขยายผล การดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรในระดับพื้นที่มีทิศทางและแนวทางที่ชัดเจน ครอบคลุม และบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างเป็นรูปธรรม ที่มั่นคงและยั่งยืนเช่นเดียวกัน

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

จัดประชุมรายปีละ ๔ ครั้ง จัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. แนวทางการดำเนินงาน กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ เสริมสร้างพลังของภาคีและเครือข่ายให้มีความเข้มแข็ง มีประสิทธิภาพ พัฒนาสู่การบริหารจัดการและพึ่งตนเองได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน พร้อมทั้งช่วยหนุนเสริมการขับเคลื่อนงาน การพัฒนาต่อยอด และการขยายผล การดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรในระดับพื้นที่มีทิศทางและแนวทางที่ชัดเจน ครอบคลุม และบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างเป็นรูปธรรม ที่มั่นคงและยั่งยืนเช่นเดียวกัน

หลังจากที่กำหนดแนวทางในการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ฯ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรอำเภอหนองบัว และคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้ฯ ได้พูดคุยหารือกลไกการทำงาน ว่าใครเป็นคนทำ ทำเรื่องอะไร ทำที่ไหน ทำเมื่อไหร่ ระยะเวลาเท่าไร ทำอย่างไร งบประมาณที่จะดำเนินการประมาณเท่าไรในรอบปีงบประมาณ โดยมอบหมายงานให้คณะกรรมการตามความถนัดของแต่ละคนในแต่ละด้าน เพื่อให้ได้งานบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่วางไว้ นอกจากนั้น คณะกรรมการศูนย์เรียนรู้ฯ ยังได้กำหนดหลักเกณฑ์การทำงานไว้ ดังนี้

๑) จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง กรณีมีปัญหาเร่งด่วนก็สามารถเชิญประชุมได้ตลอดเวลา

๒) พิจารณาจัดทำแผนขอรับการสนับสนุนงบประมาณการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้ฯ ในส่วนที่ยังขาดอยู่ หรือต้องการเพิ่มเติมจากหน่วยงานของภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ เอกชน

๓) เมื่อได้งบประมาณสนับสนุนแล้ว หรือได้รับการสนับสนุนมาเป็นครุภัณฑ์หรือวัสดุมาดำเนินงาน คณะกรรมการจะแบ่งหน้าที่กันควบคุม และจัดทำบัญชีรายละเอียดการรับงานของแต่ละเรื่อง พร้อมกับทำบัญชีรายรับ รายจ่าย และค่าซ่อมแซม ค่าบำรุง ค่าน้ำ ค่าไฟ

๔) จัดให้คณะกรรมการดูแลรับผิดชอบงานแต่ละด้านตามความถนัด

๕) จัดทำรายละเอียดของบัญชีแต่ละชนิด ให้สามารถตรวจสอบได้เป็นปัจจุบันเสมอ

๖) กำหนดให้มีค่าตอบแทนให้คณะกรรมการศูนย์เรียนรู้ฯ ทุกคน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับชนิดอุปกรณ์ที่ดูแลและรายได้ที่ได้รับ

แผนปฏิบัติการบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)																
อำเภอ.....หนองบัว..... จังหวัด.....นครสวรรค์..... ประจำปีงบประมาณ 2569																
ชื่อเกษตรกรต้นแบบนายอำนาจ บุญนาค..... สินค้าหลักข้าว...(ไร่นาสวนผสม/เกษตรผสมผสาน).....																
จุดเด่น การทำเกษตรตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงการลดต้นทุนการผลิตข้าวและพืชผักและปรับเปลี่ยนทำมาทำไร่นาสวนผสม....																
กิจกรรม	ปริมาณ	หน่วย	งบประมาณ	ระยะเวลา												หมายเหตุ
				ค.ค.69	พ.ย.69	ธ.ค.69	ม.ค.70	ก.พ.70	มี.ค.70	เม.ย.70	พ.ค.70	มิ.ย.70	ก.ค.70	ส.ค.70	ก.ย.70	
1.เตรียมการ																
- ประชุมหารือคณะกรรมการ ศพก.และ	4	ครั้ง	xxxxx													
เครือข่าย														1. ศพก.หลักอำนาจหนองบัว		
- ร่วมกันวิเคราะห์เพื่อการพัฒนา ศพก.														2. ศพก.เครือข่าย		
- กำหนดแนวทางการพัฒนาและแผนการ																
ดำเนินงาน																
2. การพัฒนาศักยภาพ ศพก. หลัก	1	ฐาน	xxxxx													
- ฐานเรียนรู้ / การพัฒนาผลิตภัณฑ์														1. ศพก.หลักอำนาจหนองบัว		
3.พัฒนาศักยภาพ ศพก.เครือข่าย	xx	ศูนย์	xxxxx													
- จัดเลือก / รับรองศูนย์เครือข่าย														1. ศพก.เครือข่าย		
- วิเคราะห์ / ปรับปรุงพัฒนา														2. ศพก.เครือข่าย		
4.การให้บริการของ ศพก.																
การสนับสนุนการให้บริการวิชาการและข้อมูลข่าวสาร	1	ศูนย์	xxxxx													

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แร่งบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

ด้วยสภาพปัจจุบันเกษตรกรขาดองค์ความรู้ในการทำเกษตร โดยเกษตรกรต้นแบบ เริ่มต้นจากการทำแปลงข้าวและแปลงพืชผัก การน้อมนำแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มาประยุกต์ใช้ในการทำเกษตรและการดำเนินชีวิต เพื่อให้เกิดความยั่งยืนและพึ่งพาตนเองได้ จากวันนั้นจึงเกิดเป็นแนวความคิดอยากส่งต่อแนวความคิดนี้ให้แก่เกษตรกรท่านอื่น ๆ ในชุมชน และส่งต่อแนวความคิดเกษตรผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่ผู้คนที่สนใจอย่างต่อเนื่องในทุกๆครั้งที่มีโอกาส

๑) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

นายอำนาจ บุญนาค เป็นเกษตรกรที่ประกอบอาชีพทำการเกษตรเชิงเดี่ยว ต้นทุนในการผลิตทางด้านการเกษตรสูง หลังจากนั้นหันมาปลูกพืชโดยลดการใช้สารเคมี เลี้ยงโคเนื้อ เลี้ยงไก่ ผลิตปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง มาจนถึงปัจจุบันนี้ ทำเกษตรแบบผสมผสานตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เรื่อง ทฤษฎี“อยู่อย่างพอเพียง” ที่ทรงพระราชทาน ให้เกษตรกรยึดปฏิบัติ จากเกษตรกรเคยทำนาเพียงอย่างเดียว หันมาทำการเกษตรแบบไร่นาสวนผสม สร้างรายได้ รายวัน รายเดือน และรายปี ด้วยความใฝ่รู้และเพื่อพัฒนาตัวเอง จึงได้เข้าร่วมสู่กระบวนการเรียนรู้ในด้านการเกษตรกับหน่วยงานของรัฐ ได้แก่ สำนักงานเกษตรเกษตรอำเภอหนองบัว สำนักงานปศุสัตว์อำเภอหนองบัว สำนักงานประมงอำเภอหนองบัว สำนักงานเกษตรจังหวัดนครสวรรค์ สำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัดนครสวรรค์ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัด

นครสวรรค์ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดนครสวรรค์ สำนักงานประมงจังหวัดนครสวรรค์ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด
จังหวัดนครสวรรค์ ฯลฯ และได้จัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอหนองบัว
จังหวัดนครสวรรค์ ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้านบูรณาการกับการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่
กับเน้นเป็นศูนย์กลางข้อมูล เป็นแปลงเรียนรู้ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่รายละเอียดของการทำการเกษตร
โดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๒) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรม
การเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช
การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

๒.๑.๑ ใช้ปุ๋ยหมัก (พด.๑) ที่ผลิตจากมูลสัตว์ ใส่เตรียมดินก่อนปลูกพืชทุกชนิดในอัตรา ๑-๒ ตันต่อไร่

๒.๑.๒ ใช้ปูนขาวโดโลไมท์ในการปรับความเป็นกรด ด่างของดิน ในอัตรา ๕๐๐ กก./ไร่

๒.๑.๓ ปรับความอุดมสมบูรณ์ของดินโดยใช้พืชปุ๋ยสด เช่น ปอเทือง ถั่วพรี

๒.๑.๔ ปลูกแฝกเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ขอบบ่อ และพื้นที่เสี่ยงต่อการพัดพาหน้าดิน

๒.๑.๕ ใช้น้ำหมักชีวภาพ (พด.๒) กับสวน พืชผัก และพืชสมุนไพรอื่นๆ

๒.๑.๖ ใช้น้ำหมักชีวภาพ (พด.๒) ที่ใช้สมุนไพร เพื่อเลี้ยงโคเนื้อ (ราดฟางข้าว)

๒.๑.๗ ใช้น้ำหมักสมุนไพร (พด.๗) เพื่อขับไล่แมลง ในแปลงเกษตร

๒.๑.๘ เทคโนโลยีการจัดการดินและปุ๋ย โดยโปรแกรมดินไทยและธาตุอาหารพืช

๒.๑.๙ ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนการผลิต

๓) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

๓.๑.๑ ใช้ปุ๋ยหมัก (พด.๑) ที่ผลิตจากมูลสัตว์ ใส่เตรียมดินก่อนปลูกพืชทุกชนิดในอัตรา ๑-๒ ตันต่อไร่

- การใช้ปุ๋ยหมัก พด.๑ จากมูลสัตว์เพื่อเตรียมดินก่อนปลูกพืชทุกชนิดนั้น ควรใช้ในอัตรา
ที่เหมาะสมกับชนิดพืช โดยทั่วไปสำหรับข้าว พืชไร่ และไม้ดอก ควรใช้ในอัตรา ๒ ตันต่อไร่ ส่วนพืชผักใช้ในอัตรา
๔ ตันต่อไร่ และสำหรับไม้ผลหรือไม้ยืนต้นจะใช้ ๒๐-๕๐ กิโลกรัมต่อหลุม

๓.๑.๒ ใช้ปูนขาวโดโลไมท์ในการปรับความเป็นกรด ด่างของดิน ในอัตรา ๕๐๐ กก./ไร่

- การใช้ปูนโดโลไมท์เพื่อปรับความเป็นกรดด่างของดินนั้น สามารถใช้ในอัตรา ๕๐๐ กิโลกรัม
ต่อไร่ได้ โดยทั่วไปแล้ว ปูนโดโลไมท์มักใช้ในอัตรา ๓๐๐-๕๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ เพื่อช่วยลดความเป็นกรด
ของดิน โดยเฉพาะในดินที่มีค่า pH น้อยกว่า ๕.๐ ซึ่งจะส่งผลให้ธาตุอาหารในดินละลายได้ดีขึ้น และพืชสามารถ
นำไปใช้ได้

๓.๑.๓ ปรับความอุดมสมบูรณ์ของดินโดยใช้พืชปุ๋ยสด เช่น ปอเทือง ถั่วพรี

- การปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของดินโดยใช้พืชปุ๋ยสดเป็นการเพิ่มอินทรีย์วัตถุและธาตุ
อาหารให้แก่ดินอย่างยั่งยืน โดยทั่วไปใช้วิธีปลูกพืชปุ๋ยสด (เช่น พืชตระกูลถั่ว) จนถึงระยะออกดอก จากนั้น
จึงไถกลบลงดินเพื่อให้ย่อยสลายเป็นปุ๋ยอินทรีย์ ซึ่งจะช่วยปรับปรุงโครงสร้างดินให้ร่วนซุย เพิ่มความสามารถ
ในการอุ้มน้ำและธาตุอาหาร และส่งเสริมกิจกรรมของจุลินทรีย์ในดิน

๓.๑.๔ ปลูกแฝกเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ขอบบ่อ และพื้นที่เสี่ยงต่อการพัดพาหน้าดิน

- ปลูกแฝกเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญในการอนุรักษ์ดินและน้ำ สามารถปลูกเพื่อป้องกันการ
พังทลายของหน้าดิน ลดความเร็วของน้ำ และกักเก็บความชุ่มชื้นในดินได้ โดยเฉพาะในบริเวณขอบบ่อและพื้นที่
เสี่ยงต่อการพัดพาหน้าดิน

๓.๑.๕ ใช้น้ำหมักชีวภาพ (พด.๒) กับสวน พืชผัก และพืชสมุนไพรอื่นๆ

- น้ำหมักชีวภาพ (พด.๒) สามารถใช้กับพืชผักและพืชสมุนไพรได้ โดยมีคุณสมบัติช่วยส่งเสริมการเจริญเติบโต เพิ่มผลผลิต กระตุ้นการงอก และเพิ่มความยาวราก

๓.๑.๖ ใช้น้ำหมักชีวภาพ (พด.๒) ที่ใช้สมุนไพร เพื่อเลี้ยงโคเนื้อ (ราดฟางข้าว)

๓.๑.๗ ใช้น้ำหมักสมุนไพร (พด.๗) เพื่อขับไล่แมลง ในแปลงเกษตร

- การใช้น้ำหมักสมุนไพร (พด.๗) เพื่อขับไล่แมลงในแปลงเกษตร เป็นวิธีการเกษตรอินทรีย์ที่ปลอดภัย โดยใช้สารเร่งซูเปอร์ พด.๗ เพื่อช่วยสกัดฤทธิ์ของสมุนไพรในการไล่และกำจัดแมลงศัตรูพืช

๓.๑.๘ เทคโนโลยีการจัดการดินและปุ๋ย โดยโปรแกรมดินไทยและธาตุอาหารพืช

- เป็นส่วนหนึ่งของ การเกษตรแม่นยำสูง (Precision Agriculture) ที่มุ่งเน้นการใช้ปุ๋ยเคมีอย่างมีประสิทธิภาพตามค่าวิเคราะห์ดินและความต้องการของพืช โดยโปรแกรมนี้นำคำแนะนำเบื้องต้นในการเลือกใช้ปุ๋ย

๔) ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนการผลิตอธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

ขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ :

๑. การเก็บตัวอย่างดิน :

- เก็บตัวอย่างดินหลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิตหรือก่อนเตรียมดินสำหรับรอบการเพาะปลูกใหม่
- หลีกเลี่ยงการเก็บตัวอย่างจากพื้นที่ที่มีน้ำท่วมขัง, คอกสัตว์, หรือบริเวณที่มีปุ๋ยตกค้าง
- ใช้อุปกรณ์ที่สะอาดและไม่ปนเปื้อน
- เก็บตัวอย่างจากหลาย ๆ จุดในแปลง (ประมาณ ๑๐ หลุมในพื้นที่ ๕-๑๐ ไร่) เพื่อให้ได้ตัวแทนของดินในแปลงนั้น ๆ
- เก็บตัวอย่างดินลึกประมาณ ๑๕ ซม. และรวมตัวอย่างทั้งหมดใส่ถุงพลาสติก ประมาณ ๑ กก.

๒. การส่งวิเคราะห์ :

- ส่งตัวอย่างดินไปยังห้องปฏิบัติการที่เชื่อถือได้
- ระบุข้อมูลผู้จัดส่ง, ที่อยู่แปลง, และรายละเอียดการเพาะปลูกให้ชัดเจน
- เลือกรายการวิเคราะห์ที่ต้องการ เช่น ความเป็นกรด-ด่างของดิน, ปริมาณธาตุอาหารหลัก (N, P, K) และอื่น ๆ

๓. การแปลผลและวางแผนการใช้ปุ๋ย :

- เมื่อได้รับผลวิเคราะห์, เปรียบเทียบค่าที่ได้กับค่ามาตรฐานของดิน
- ประเมินปริมาณธาตุอาหารที่พืชต้องการสำหรับการเจริญเติบโตและผลผลิต
- คำนวณปริมาณปุ๋ยที่ต้องใส่ โดยพิจารณาจากชนิดของปุ๋ยและวิธีการใส่
- หากจำเป็น สามารถนำแม่ปุ๋ยมาผสมเอง หรือใช้ปุ๋ยเชิงประกอบที่หาซื้อได้

๔. การปรับปรุงดิน :

- ปรับปรุงดินตามค่าวิเคราะห์ดิน เช่น การปรับค่า pH หรือการเพิ่มธาตุอาหารที่ขาดหายไป
- ใช้วิธีการปรับปรุงดินที่เหมาะสมกับชนิดของพืชและสภาพพื้นที่
- ตรวจสอบและปรับปรุงดินอย่างสม่ำเสมอ เพื่อรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน

๕. ประโยชน์ของการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน :

- ลดต้นทุนการผลิตโดยการใส่ปุ๋ยในปริมาณที่เหมาะสม
- เพิ่มผลผลิตทางการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ
- ลดปัญหาสิ่งแวดล้อมจากการใช้ปุ๋ยเกินความจำเป็น
- เพิ่มความยั่งยืนในการทำการเกษตร

การใช้น้ำหมักสมุนไพร (พด.๗) เพื่อขับไล่แมลงในแปลงเกษตร สามารถทำได้โดยการหมักสมุนไพรหลายชนิดร่วมกับสารเร่งซูปเปอร์ พด.๗ และกากน้ำตาล เพื่อสกัดสารที่มีคุณสมบัติในการขับไล่และกำจัดแมลงศัตรูพืช โดยสามารถนำน้ำหมักที่ได้ไปเจือจางและฉีดพ่นในแปลงเกษตร

วิธีการทำน้ำหมักสมุนไพรไล่แมลง (พด.๗) :

๑. เตรียมสมุนไพร : หั่นหรือสับสมุนไพรที่ต้องการ เช่น สะเดา ข่า ตะไคร้หอม สาบเสือ ใบยูคาลิปตัส หรือสมุนไพรอื่นๆ ที่มีสรรพคุณไล่แมลง

๒. เตรียมส่วนผสม : เตรียมกากน้ำตาล (๒ ลิตร) และสารเร่งซูปเปอร์ พด.๗ (๑ ชอง)

๓. ผสม : ละลายกากน้ำตาลในน้ำ แล้วเติมสารเร่งซูปเปอร์ พด.๗ คนให้เข้ากัน ทิ้งไว้ประมาณ ๕ นาที

๔. หมัก : นำสมุนไพรที่เตรียมไว้ใส่ในถังหมัก เติมน้ำเปล่า (๕๐ ลิตร หรือท่วมสมุนไพร) และเทส่วนผสมของกากน้ำตาลและสารเร่ง พด.๗ ลงไป คนให้เข้ากัน

๕. หมัก : ปิดฝาถังหมักไม่ต้องสนิท ตั้งทิ้งไว้ในที่ร่ม ระยะเวลาในการหมักประมาณ ๒๐ - ๓๐ วัน

๖. กรอง : เมื่อหมักได้ที่แล้ว กรองเอาแต่น้ำหมัก

๗. เจือจางและฉีดพ่น : นำน้ำหมักที่ได้ไปเจือจางด้วยน้ำในอัตราส่วนที่เหมาะสม (เช่น ๑ : ๑๐๐) และเติมสารจับใบเล็กน้อย (เช่น น้ำยาล้างจาน) ฉีดพ่นให้ทั่วแปลงเกษตร โดยเน้นบริเวณที่มีแมลงศัตรูพืช

คำแนะนำเพิ่มเติม :

- ควรเลือกใช้สมุนไพรที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น และมีสรรพคุณในการขับไล่แมลง
- การฉีดพ่นควรทำในช่วงเย็นหรือเช้า หลีกเลี่ยงการฉีดพ่นในช่วงที่มีแดดจัด
- ควรฉีดพ่นอย่างสม่ำเสมอ เพื่อประสิทธิภาพในการป้องกันและกำจัดแมลง
- หากมีการระบาดของแมลงอย่างรุนแรง อาจต้องใช้สมุนไพรหลายชนิดร่วมกัน

ข้อควรระวัง :

● การใช้สารสกัดจากสมุนไพรอาจมีผลข้างเคียงได้บ้าง ควรทดลองฉีดพ่นในพื้นที่เล็ก ๆ ก่อน เพื่อดูผลกระทบ

- ควรศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับชนิดของสมุนไพรและวิธีการใช้งานให้ละเอียดก่อนนำไปใช้จริง

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๘.....ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) ข้าว / ข้าวเจ้า

พื้นที่ปลูกจำนวน....๑๕-๐-๐...(ไร่-งาน-วา)

- ๑.๒) ไม้ผล / มะม่วง / มะม่วงน้ำดอกไม้ พื้นที่ปลูกจำนวน....๒-๐-๐.....(ไร่-งาน-วา)
- ๑.๓) ไม้ผล / กล้ายน้ำว้า พื้นที่ปลูกจำนวน....๑-๐-๐.....(ไร่-งาน-วา)
- ๑.๔) ไม้ผล / มะละกอ พื้นที่ปลูกจำนวน....๐-๑-๐.....(ไร่-งาน-วา)
- ๑.๕) พืชผัก / ขมิ้น / ขมิ้นเหลือง พื้นที่ปลูกจำนวน....๐-๐-๕๐.....(ไร่-งาน-วา)
- ๑.๖) พืชผัก / กระเทียม พื้นที่ปลูกจำนวน....๐-๐-๕๐.....(ไร่-งาน-วา)
- ๑.๗) พืชผัก / ถั่วฝักยาว พื้นที่ปลูกจำนวน....๐-๐-๕๐.....(ไร่-งาน-วา)
- ๑.๘) พืชผัก / มะเขืออื่นๆ พื้นที่ปลูกจำนวน....๐-๐-๕๐.....(ไร่-งาน-วา)
- ๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๓.....ชนิด ประกอบด้วย
- ๒.๑) ปลาดุก จำนวน.....๒,๐๐๐.....(หน่วย...ตัว...)
- ๒.๒) ปลานิล จำนวน.....๑,๐๐๐.....(หน่วย...ตัว...)
- ๒.๓) กบ จำนวน.....๑,๐๐๐.....(หน่วย...ตัว...)
- ๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๓.....ชนิด ประกอบด้วย
- ๓.๑) ไก่พื้นเมือง จำนวน.....๒๐๐.....(หน่วย...ตัว...)
- ๓.๒) ไก่ไข่ จำนวน.....๕๐.....(หน่วย...ตัว...)
- ๓.๓) เป็ดเทศ จำนวน.....๕๐.....(หน่วย...ตัว...)
- ๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)
- ๑) สินค้า.....๓.....มีต้นทุนการผลิต ดังนี้
- ๑.๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช เป็นเงิน.....๕,๐๐๐.....บาท/ไร่
- ๑.๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง เป็นเงิน.....๒,๐๐๐.....บาท/ไร่
- ๑.๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ เป็นเงิน.....๑,๐๐๐.....บาท/ไร่
- รวมต้นทุนการผลิต เป็นเงิน.....๘,๐๐๐.....บาท/ไร่
- รายได้ เป็นเงิน.....๔,๐๐๐.....บาท/ไร่
- ๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้
- ๒.๓.๑ รายรับ
- ๑) รายรับจากการประกอบอาชีพ
- ภาคการเกษตร (เช่น พืช สัตว์ ประมง ฯลฯ)
 - ข้าว ผักสวนครัว ไม้ผล ไก่ ไข่ไก่ ฯ
 - นอกภาคการเกษตร (เช่น รับจ้าง แปรรูปผลิตภัณฑ์ ฯลฯ)
- ๒) รายรับอื่น ๆ (เช่น เงินค่าตอบแทนประจำตำแหน่ง บุตรให้ใช้จ่าย ลีอตเตอร์ ฯลฯ)
- รวมรายรับเฉลี่ยรายได้ปีละ....๒๐๐,๐๐๐....บาท/ปี**
- ๒.๓.๒ รายจ่าย
- ๑) รายจ่ายจากการประกอบอาชีพ
- ภาคการเกษตร
 - นอกภาคการเกษตร (เช่น ค่าอาหาร , ค่าสาธารณูปโภค เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์ , ค่ายา - สุขภาพอนามัย , เสื้อผ้า - เครื่องนุ่งห่ม , ค่าใช้จ่ายเพื่อการพักผ่อน/งานสังคมต่าง ๆ , ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษา การเรียนรู้
- รวมรายรับเฉลี่ยรายได้ปีละ....๑๕๐,๐๐๐....บาท/ปี**

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)
 เกษตรกรสามารถมีรายได้เพิ่มจากการทำเกษตรแบบเดิม ทำให้มีผลผลิตทางการเกษตรไว้บริโภคเอง เป็นการลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน การสร้างคุณภาพชีวิตสร้างสุขภาพที่ดีให้กับเกษตรกรสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีให้กับชุมชน ช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้คงอยู่ ทำให้สามารถดำรงชีวิตในสภาพเศรษฐกิจปัจจุบันได้อย่างยั่งยืน

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

การสร้างคุณภาพชีวิตสร้างสุขภาพที่ดีให้กับเกษตรกรสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีให้กับชุมชน ช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้คงอยู่ ทำให้สามารถดำรงชีวิตในสภาพเศรษฐกิจปัจจุบันได้อย่างยั่งยืน

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

สร้างสภาพแวดล้อมที่ดีให้กับชุมชน ช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้คงอยู่ ทำให้สามารถดำรงชีวิตในสภาพเศรษฐกิจปัจจุบันได้อย่างยั่งยืน

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

ศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยี การบริหารจัดการ และการตลาดแก่เกษตรกร รวมถึงการให้บริการทางการเกษตร และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่ ซึ่งรวมถึงข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่นั้น ๆ ในการทำการเกษตรนั้นจะอาศัยประสบการณ์เพียงอย่างเดียวไม่ได้ ต้องทำตัวเป็นน้ำไม่เต็มแก้ว เพื่อรับความรู้ใหม่ๆมาประยุกต์กับประสบการณ์ที่เคยทำมา สร้างเป็นองค์ความรู้ในการทำการเกษตรใหม่ ต้องไม่กลัวที่จะติดต่อกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งราชการและเอกชน เพราะความรู้ใหม่ๆส่วนหนึ่งจะถูกส่งผ่านมาจากองค์กรเหล่านี้

ความสำเร็จจริง ๆ ที่ตั้งใจไว้แต่เริ่ม คือ พาเกษตรกรลดละเลิกการใช้สารเคมี ในภาคการเกษตร ได้อย่างจริงจังและหาช่องทางจำหน่ายการตลาดให้เกษตรกรสร้างมูลค่าสินค้าการเกษตรให้ดีขึ้นจากเดิม สร้างจุดจำหน่ายสินค้าชุมชน รวบรวมสินค้าทางเกษตรให้เกษตรกรสร้างรายได้รายวันให้กับเกษตรกร

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

จุดอบรม : ศพก.เป็นสถานที่จัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการต่างๆ เกี่ยวกับการผลิตสินค้าเกษตร

จุดศึกษาดูงาน : เกษตรกรและผู้สนใจสามารถเข้าเยี่ยมชมและศึกษาดูงานในพื้นที่ของ ศพก. เพื่อเรียนรู้เทคโนโลยีและวิธีการปฏิบัติจริง

วิทยากร : ศพก. มีบุคลากรและเกษตรกรที่มีความรู้ความสามารถเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์

การถ่ายทอดความรู้ : ศพก. เป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่ความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ด้านการเกษตร เพื่อให้เกษตรกรสามารถนำไปปรับใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

การเป็นแหล่งเรียนรู้ : ศพก. ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดแก่เกษตรกร

การให้บริการ : ศพก. ให้บริการด้านการเกษตรต่างๆ รวมถึงเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่

การแก้ไขปัญหา : ศพก. เป็นที่ปรึกษาและรับเรื่องราวร้องเรียนของเกษตรกร เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่

การบูรณาการ : ศพก. ทำหน้าที่เป็นกลไกในการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาภาคการเกษตรอย่างเป็นระบบ

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

เกษตรกร : ได้รับความรู้และทักษะใหม่ๆ ในการผลิตสินค้าเกษตร

ผู้สนใจทั่วไป : ได้เรียนรู้และศึกษาด้านการเกษตรจากแหล่งเรียนรู้ที่เชื่อถือได้

ชุมชน : มีการพัฒนาศักยภาพของเกษตรกร และสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง : มีการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆ ในการสนับสนุนการดำเนินงานของ ศพก.

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

การส่งต่อความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง การปลูกพืชแบบผสมผสานสู่เกษตรกรในกลุ่มและศพก. เครือข่ายและกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่อำเภอหนองบัว รวมถึงกับเกษตรกรอื่นที่สนใจในทุก ๆ ครั้งที่มีโอกาส รวมถึงการให้ความรู้กับน้อง ๆ นักเรียนนักศึกษาต่าง ๆ เป็นศูนย์เรียนรู้ในการศึกษาดูงานให้กับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน คนทั่วไปอยู่เสมอ

๑) เปิดเป็นศูนย์เรียนรู้ ได้แก่ ฐานเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ฐานเรียนรู้การทำปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ฐานเรียนรู้การจัดการดินปุ๋ย ฐานเรียนรู้ขยายพันธุ์พืช เพื่อให้สมาชิกและบุคคลทั่วไปได้เข้ามาศึกษาและนำไปปรับใช้ในพื้นที่ตามความเหมาะสม

๒) ให้ความรู้แก่กลุ่มเกษตรกรที่มาศึกษาดูงาน ทั้งในพื้นที่และจังหวัดใกล้เคียง ตลอดจนจากจังหวัดอื่น ๆ

๓) มีการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรอื่น ๆ ที่มีความสนใจ

๔) ใช้ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรเป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่ผู้สนใจทั่วไป

๕) สมาชิกทุกคนสามารถถ่ายทอดความรู้ได้

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

หน่วยงานที่ ๑ กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ การใช้สารเคมีอย่างปลอดภัย

หน่วยงานที่ ๒ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

หน่วยงานที่ ๓ สำนักงานปศุสัตว์

หน่วยงานที่ ๔ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)

หน่วยงานที่ ๕ สำนักงานประมง

หน่วยงานที่ ๖ สำนักงานพัฒนาที่ดิน

หน่วยงานที่ ๗ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์นครสวรรค์

หน่วยงานที่ ๘ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดนครสวรรค์

หน่วยงานที่ ๙ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหนองบัว

หน่วยงานที่ ๑๐ เครือข่าย ศพก.และกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ในอำเภอหนองบัว

หน่วยงานที่ ๑๑ คู่มือ อำเภอหนองบัวและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องฯ

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

บทบาทของประธาน ศพก. คือ การเป็นผู้นำในการบริหารจัดการและขับเคลื่อนการดำเนินงานของ ศพก. ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกษตรกรในพื้นที่ได้รับประโยชน์สูงสุดจากการเรียนรู้และพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตร

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน การได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาภาคเกษตรของชุมชน โดยการเป็นแหล่งเรียนรู้ ถ่ายทอดความรู้ และเป็นต้นแบบในการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการผลิตสินค้าเกษตร ทำให้เกษตรกรในชุมชนมีความเข้มแข็ง มีความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง และสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

ผู้นำแบบเป็นทางการ : มีบทบาทสำคัญในการประสานงานกับหน่วยงานราชการ, จัดสรรงบประมาณ, และดำเนินงานตามนโยบายที่กำหนดด้านการเกษตร

ผู้นำแบบไม่เป็นทางการ : มีบทบาทสำคัญในการสร้างความเข้าใจ, สร้างความร่วมมือ, และส่งเสริมให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนด้านการเกษตร

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

การแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ : สมาชิก ศพก. จะถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีการเกษตรที่ตนเองมีให้กับสมาชิกคนอื่นๆ ในชุมชน รวมถึงบุคคลภายนอกที่สนใจ เพื่อให้ทุกคนสามารถนำไปปรับใช้ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การร่วมกันพัฒนาชุมชน : ศพก. เป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม เช่น การจัดอบรมให้ความรู้ การจัดเวทีเสวนา การจัดกิจกรรมเพื่อสังคม และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การร่วมกันแก้ไขปัญหา : สมาชิก ศพก. จะร่วมมือกันแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยเฉพาะปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร เช่น ปัญหาภัยแล้ง ปัญหาโรคระบาด หรือปัญหาการตลาด

การสร้างสามัคคีในชุมชน : การทำงานร่วมกันใน ศพก. ทำให้เกิดความสามัคคีและความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในชุมชน ส่งผลให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

การเป็นแหล่งเรียนรู้ : ศพก. ทำหน้าที่เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับบุคคลทั่วไปที่สนใจด้านการเกษตร ทั้งในเรื่องของการผลิต การแปรรูป และการตลาด

การส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน : ศพก. สนับสนุนให้เกษตรกรใช้เทคโนโลยีและวิธีการเกษตรที่ยั่งยืน เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสร้างความมั่นคงทางอาหาร

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

การหาความรู้ไม่มีวันหมด ไม่มีใครรู้ทุกเรื่อง ต้องหมั่นเก็บสะสมความรู้ไปเรื่อย ๆ เกษตรกรในพื้นที่ส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

ทีมงานถอดบทเรียนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หลัก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ลงพื้นที่ในการพูดคุย สร้างความสัมพันธ์ การจับประเด็น โดยมีองค์ประกอบ

๑. นางสาวเพ็ญทิศา เอี่ยมชม	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ	วิทยากรกระบวนการ
๒. นางสาวขวัญนา ปัญญาโชติ	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ	ผู้จับประเด็น
๓. นายธานี บัณพิพัฒน์	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ	ผู้จับประเด็น
๔. นางสาวจุฑามาศ ทรัพย์มาก	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ	ผู้สรุปประเด็น
๕. นางสาวญาดา เล็กสุน	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ	ผู้ถ่ายภาพ/วิดีโอฯ

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

กระบวนการถอดบทเรียน :

- แลกเปลี่ยนเรียนรู้ “ขั้นตอนเตรียม (ทีม ประเด็น เนื้อหา)”
- กำหนดเป้าหมาย : หลักการ SMART
- หาทีมและกำหนดบทบาทตามความถนัด
- การวางแผนถอดบทเรียน
- กำหนดประเด็นคำถาม
- หาข้อมูลมือสอง
- เตรียมวัสดุ/อุปกรณ์

โดยมีขั้นตอน ดังนี้

- การเตรียมการ : เตรียมสถานที่ คน วัสดุ/อุปกรณ์ กำหนดวัตถุประสงค์ ขอบเขต และผู้เกี่ยวข้อง เตรียมเครื่องมือการจับประเด็น (คนทำ Mind map และ คนจดละเอียด)

- การเก็บรวบรวมข้อมูล : การเบนพา (บทบาทในเวที) สร้างบรรยากาศการพูดคุย การจับประเด็น Mind map การทบทวนข้อมูลในเวที อาจเป็นการสัมภาษณ์ สังเกต หรือทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง

- การวิเคราะห์ข้อมูล : แยกแยะองค์ประกอบต่างๆ หาความจริงและคุณสมบัติของความจริง เพื่อทำความเข้าใจกระบวนการที่เกิดขึ้น

- การสังเคราะห์ความรู้ : เชื่อมโยงความคิดรวบยอด บันทึกเป็นเรื่องราว ค้นหาสิ่งที่ดีที่สุด (Best Practice) และข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง

- สรุปข้อมูลร่วมกันในทีม โดยนำข้อมูลจาก Map และจดละเอียดเขียนสรุป เรียบเรียง เขียนคืนข้อมูลให้ผู้ถอดบทเรียนตรวจสอบอีกครั้ง

เครื่องมือที่ใช้ในการถอดบทเรียน :

- การเล่าเรื่อง (Storytelling) : การถ่ายทอดประสบการณ์ผ่านการเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้น
- แผนที่ความคิด (Mind Mapping) : เป็นวิธีการช่วยบันทึกความคิดเพื่อให้เห็นภาพความคิดที่หลากหลายมุมมองที่กว้างและชัดเจนกว่าการบันทึกที่เราคุ้นเคย โดยยังไม่จัดระบบระเบียบความคิดใด ๆ ทั้งสิ้น เป็นวิธีการที่สอดคล้องกับโครงสร้างการคิดของมนุษย์ที่บางช่วงสมองจะกระโดดออกนอกทางขณะที่กำลังคิดเรื่องใดเรื่องหนึ่งการทำให้สมองได้คิด ได้ทำงานตามธรรมชาตินั้น มีลักษณะเหมือนต้นไม้ที่แตกกิ่งก้านออกไปเรื่อย ๆ
- การประชุมเชิงปฏิบัติ (Workshop/Meeting) : การจัดประชุมเพื่อระดมสมอง วิเคราะห์ และสรุปบทเรียนร่วมกัน และร่วมวิเคราะห์และจัดทำแผนพัฒนาศวก.และเครือข่าย ศวก.ด้วย SMART A๔ และการจัดทำแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP)
- After Action Review (AAR) : การทบทวนสรุปบทเรียนหลังการปฏิบัติงาน เพื่อระบุสิ่งที่ทำได้ดี สิ่งที่ต้องปรับปรุง และสิ่งที่ต้องแก้ไข
- การสะท้อนคิด (Reflection) : เป็นกระบวนการทบทวนประสบการณ์ของตนเองอย่างลึกซึ้ง เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้น วิธีการที่ใช้ ผลลัพธ์ที่ได้ และบทเรียนที่ได้รับ

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

ปัญหา/อุปสรรค ในการดำเนินการถอดบทเรียน :

การทบทวนเป้าหมายและผลลัพธ์ : ไม่สามารถระบุได้ชัดเจนว่าอะไรบรรลุเป้าหมาย อะไรเกินคาด หรืออะไรไม่เป็นไปตามเป้าหมาย พร้อมทั้งไม่สามารถระบุสาเหตุที่แท้จริงได้

กระบวนการทำงาน : พบว่ากระบวนการทำงานไม่เป็นไปตามแผนหรือตามที่คาดหวัง และไม่ทราบวิธีการปรับปรุงให้ดีขึ้น

ขาดกลไกสนับสนุน : ขาดเครื่องมือและกลไกการสนับสนุนที่เพียงพอและต่อเนื่อง ทำให้การดำเนินงานไม่ราบรื่น

ปัญหาภายในและภายนอก : มีข้อจำกัดหรืออุปสรรคเกิดขึ้นจากปัจจัยทั้งภายในและภายนอกที่ไม่คาดคิด

ข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน :

การทบทวนอย่างรอบด้าน : ควรทบทวนวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ผลลัพธ์ แผนงาน และกระบวนการที่ดำเนินการทั้งหมด เพื่อระบุสิ่งที่ทำได้ดีและสิ่งที่ต้องปรับปรุง

การระบุสาเหตุและแนวทางแก้ไข : หาเหตุผลของความสำเร็จและความล้มเหลว รวมถึงเสนอแนวทางที่จะทำให้งานดีขึ้น

การสร้างการเข้าใจและให้คำแนะนำ : ประชุมชี้แจงแนวทางเพื่อให้องค์ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ พร้อมทั้งติดตามและให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่องและใกล้ชิด

การกำหนดนโยบายและกลไกสนับสนุน : ผู้บริหารควรให้ความสำคัญและกำหนดให้เป็นนโยบายสำคัญของหน่วยงานหรือองค์กร รวมถึงการสร้างกลไกการหนุนช่วยที่เหมาะสม

การนำบทเรียนไปใช้ : พิจารณาว่าบทเรียนใดสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานต่อไป เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน

ภาคผนวก

ในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย
หรือส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

แผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก.หลัก

ชื่อศูนย์ : ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

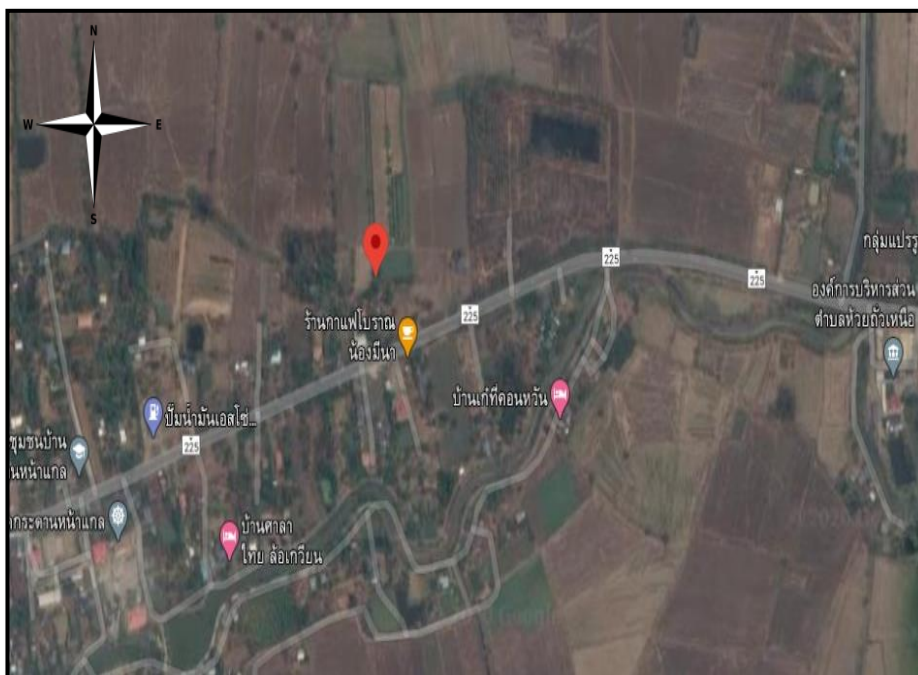
สินค้าหลัก : ข้าว

สถานที่ตั้ง : เลขที่ ๓๒/๖ หมู่ที่ ๒ ตำบลห้วยแก้วเหนือ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

พิกัด : Latitude : ๑๕.๘๗๑๘๕๘ Longitude : ๑๐๐.๔๗๕๒๙๔

X: ๖๕๗๙๕๙ Y: ๑๗๕๕๓๑๗ Zone ๔๗

แผนที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ :

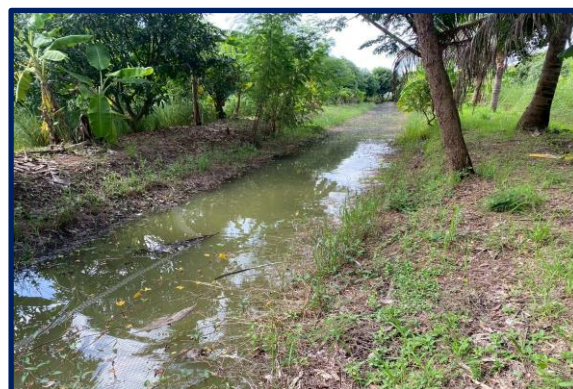

ชื่อประธานศูนย์ : นายอำนาจ บุญนะ

ที่อยู่ : เลขที่ ๓๒/๖ หมู่ที่ ๒ ตำบลห้วยแก้วเหนือ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

เบอร์โทรศัพท์ : ๐๘๑-๘๘๘๕๖๕๑

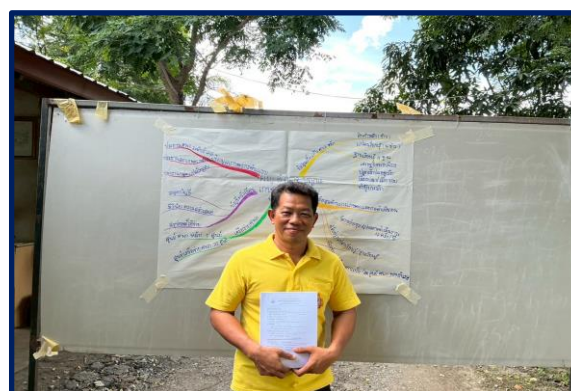
ภาพกิจกรรม
และส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาพกิจกรรม
และส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาพกิจกรรม
และส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาพกิจกรรม
และส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

